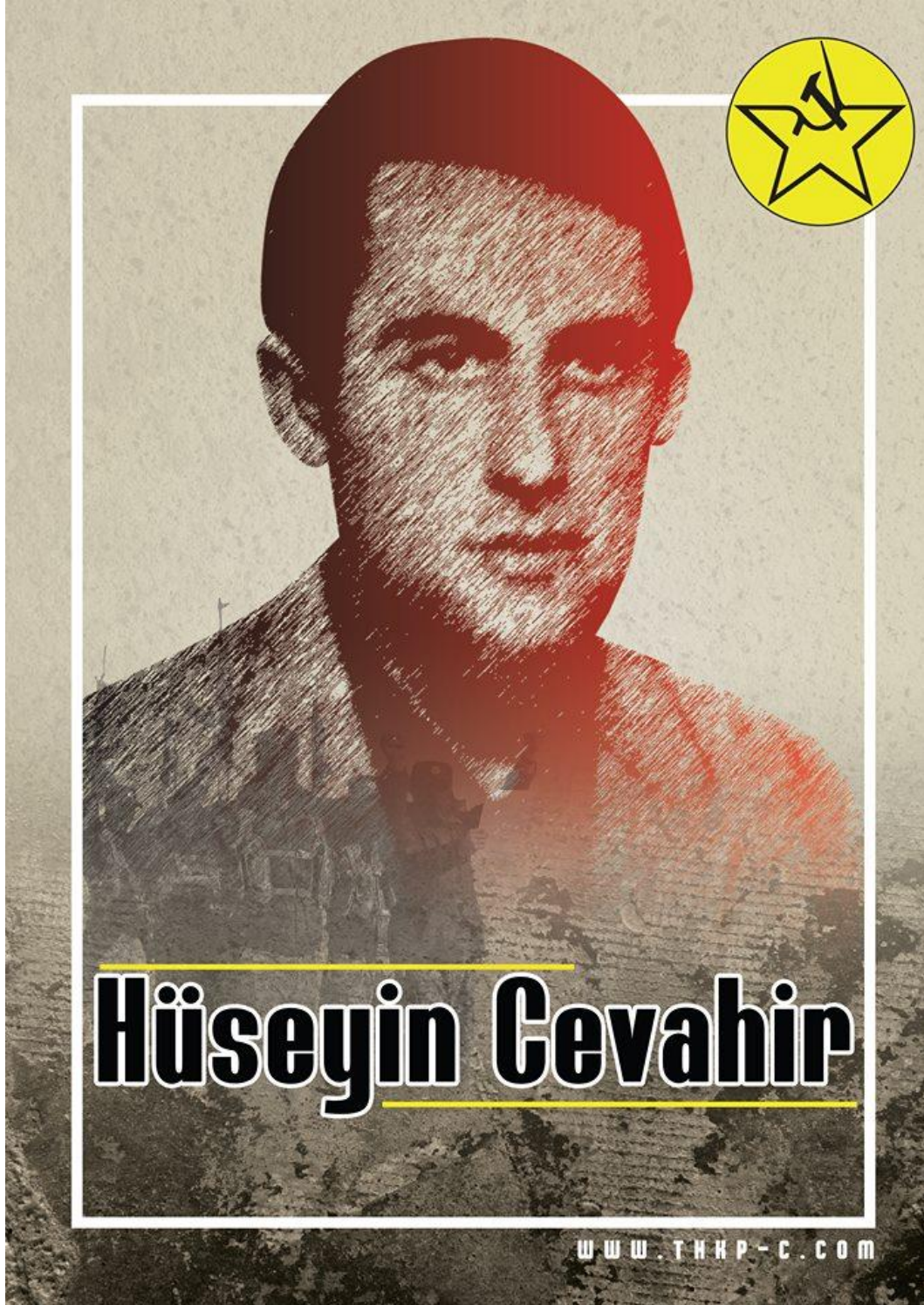

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi THKP-C, Kürt Sorununa İlişkin tutumun belirlemesi ve netleştirilmesi için Genel komite üyesi ve Doğu Anadolu Bölge Sorumlusu Hüseyin Cevahir'i görevlendirerek bir rapor hazırlamasını istemiş ve bu çerçevede Hüseyin Cevahir "Doğu Anadolu Raporu" Başlıklı Bir taslak çalışmayı partiye sunmak üzere hazırlamıştır.

Hüseyin Cevahir | Doğu Anadolu Raporu

"Bismil'de

Bismil, Diyarbakır'a bağlı bir ilçe... Merkez nüfusu 6 bin. Bismil'e bağlı 96 muhtarlık var. bunlara mezarlar (muhtarlığa bağlı olan daha küçük yerleşme noktaları) da eklediğinde, yerleşme yerlerinin sayısı 120-130'a varmakta. köyler iki bölüme ayrılabilir: Dağ köyleri ve ova köyleri. Halk geçimini tahıl üretiminden sağlamaktadır. Ekilebilir toprak miktarı iki milyon dönümün üstündedir. Toprakların bir kısmı ağaların elinde... Ovaya traktör ve diğer tarım makineleri girmesine rağmen ağa ve şeyh baskısı devam etmekte.

(Silvan'da Yusuf Azizoğlu'nun kardeşi Abdülkadir Azizoğlu, köyünden geçen dereye bir baraj yapmaya karar verir. bütün müridlerini ve marabalarını toplayarak işe girişir- ücretsiz çalışılmaktadır, angarya- baraja torbalarla kum taşınmaktadır. Zayıf bir köylü yarı yolda düşer, torbayla. Şeyh bu durumu, görünce çok sinirlenir. köylünün yanına vararak tekmelemeye başlar. Köylü torbaya çok kum doldurulduğunu söyleyince küfrederek "gözün kör müydü?" der. Aradan birkaç gün geçince mühendissiz, plansız barajın duvarı arkada biriken suların basıncıyla çöker ve bir köylünün beli kırılır.)

Bismil kaymakamı Birgi Yaşar Çağlaşan'ın dediğine bakılırsa, ilçede asayişsizlik diye bir şey yok: Eşkiya, çevreyi sürekli tedirgin eden bir çete hiç olmamış. yalnız, adam vuran birkaç kişiyle bazı hırsızlar ve birkaç da asker kaçağı varmış. Bunların çoğu kendiliğinden teslim olmuş.

Yine Bismil'deki kavgaların adam vurmaların bir tek nedeni var: Toprak. bir yandan ağa toprakları on binlerce dönümü bulurken, bir yandan da ağalar hazine topraklarına el atmışlar. İki milyon dönümü aşan toprağın % 80'i ihtilafı... Bu ihtilafı durumu da, şimdilik bir tek şey çözümlüyor; yıldırma. Bu yüzden bütün Bismil hatta bütün doğu ve Güneydoğu'da herkes, ağaların silahlı fedai beslediğini bilmekte... Asayişsizliğin tek nedeni toprak demiştik. Ağalar, köylülerin toprak taleplerini mahkûm besleyerek durduruyorlar. Belli bölgeler, bu mahkûmlarca ağa adına korunuyor. Bu durum politikaya seçimlere de yansıyor. Nitekim gazeteler Şaki Özbay'ın filan parti için, Hamido'nun falan parti için çalıştığını yazıp durdular.

(Bismil'in Binan Köyü'nde bir ağa oturur. İsmi: Abdülkadir Sinanlı -köylüler ve çevre halkı ferman ağa demektedir- silahlı fedailerini olduğunu, bunların, otomatik silahlarla dolaştığını bilmeyen yok. Yüz bin dönüm toprağı var. Birkaç köy kendisinin, çuluyla, eviyle, insanıyla... 1969 milletvekili seçimlerinde AP için çalışır. köyden kasap İbrahim ise ilçeye uğradığında "YTP'ye oy vereceğim" diye bir tanıdığına söz verir. Bunu köy kahvesinde seçimlere bir gün kala, Ferman ağa'ya söyler. Vay sen misin bunu diyen, hemen ertesi gün kapı dışarı edilir. Hiç bir ağa kasap İbrahim'i yanına almaz, ağasına karşı geldi diye. Kasap İbrahim şimdi Batman'da iş aramaktadır.)

Son aylarda yapılan komando baskını sırasında ağa köylerine özellikle dokunulmamış. Ferman Ağa'nın köyünde sözde arama yapılmış ve hiç bir şey bulunamamış. Köylülerin bir şikâyet nedeni de bu. "Ağa'nın silahı var, elinden alınmaz, baskı yapılmaz. Ama bizde silah olmadığı halde işkence yapılır". Komandolar, ellerinde bakanlar kurulunca arama ve işkence etme kararı olduğunu söylüyorlar. Bu kararı bugüne kadar gören olmamış. Eğer gerçekten böyle bir karar varsa, tam bir baskı, yıldırma ve terör havası yaratma; orduyu ağaların yanındaymış gibi gösterme çabası var. Aydınlar, ilericiler ve

devrimciler bu kararın peşine düşmelidirler. Bu Türkiye halklarının kardeşliğini, birliğini bozup bölme ve sonra da, hükmetme planıdır. Emperyalizmin Ortadoğu’da uyguladığı planın Türkiye’ye düşen bölümüdür.

(Bismil’in göçmen kahvesinden Mustafa Bulut komandoların kahveye gelişini anlatıyor: “Komandolar kahveye geldiler. benim silahla adam öldürmeyle herhangi bir ilgim yok. Bismil’in içinde kahve işletmekteyim. ‘Buyurun’ dedim. Demez olaydım. Başladılar bana küfretmeye. Benim dayım da komando üsteğmeni. İyi bir insan... Bunu söyledim. suçum ne dedim. Tartaklayıp daha beter küfrettiler. Bir sürü adam vardı kahvede. Onurum kırıldı. Gözlerim doldu. Dayımdan bile nefret etmeye başladım. Yazık değil mi, biz de bu memleketin insanlarıyız!”)

Bu ilçe merkezinde bir küçük olay... Bu olayın arkasında yatan hesap basit ve tehlikeli... Ordunun, devrimci yanını bir yandan yok etmek, bir yandan da ordu ile halk arasında aşılmaz nefret duvarları yaratmak. Bunu kısmen başardıkları da söylenebilir.

Komandolar Kenberli Köyü’ne giderler. Köyde bir ortaokul mezunu var; Adnan Aktepe. Pırıl pırıl uyanık bir genç... Türkiye’nin ne durumda olduğunu kavramış; Kurtuluş için çareler düşünmekte, araştırmakta, okumakta. Kenberli Ağa köyü. Adnan Fakir, ortaokuldan sonra okuyamamış. Komandolar köye gitmeden ağalar Adnan’ı duyurmuşlar. Adnan sorulmuş. gelmiş. Getir silahını demişler. Yok deyince başlamışlar dövmeye. Biz gittiğimizde elleri parça parça idi. Vücudunda morartılar vardı. Sonunda köyde silah bulamazlar. Adnan’ın yediği dayak yanına kar kalır. Aslında bütün köylerde erkekleri bir tarafa kadınları bir tarafa toplayarak dövüyorlar ve çoğu köyden eli boş dönüyorlar.

Köylünün mahkûmlara ve ağanın adamlarına karşı silahlanmaları olağan bir şey... Ağanın adamları ağanın çıkarları için gözlerini kırpmadan adam öldürüyorlar, soygun yapıyorlar. İdari makamlarsa buna seyirci kalıyor. Köylüler bütün baskıları sır saklar gibi saklıyorlar.

(Aşağı Salat’tan Halil Toptaş; “ağaların fedaisi mahkûmlar belli bölgeleri diğer mahkûmlara ve köylülere karşı koruyorlar. Bunun yanında baskılar bize geliyor ve kuru yanmadan yaşı yakıyorlar. Komandolar bizim köye de geldiler. Hepimizi içtima ettiler. Sonra koşturup güldüler. Ardından da başladılar dayak atmağa. Anlamıyorum bir türlü. Bu nasıl iş, bu nasıl hükümet, bu nasıl düzen? Komandolar bekçiden su istediler. Bekçi suyu getirince başından aşağı döküp gülüştüler. Bekçi suçumuz ne deyince ‘itoğlu it, su getirecek bir tek sen mi kaldın?’ dediler.”)

Bunların yanında gübre ve tohum yolsuzlukları ayyuka çıkmıştır. Örneğin; geçen sene gübre dağıtımı yüzünden halk yolsuzluk iddiasında bulunmuş. Ziraat Bankası genel müdürlüğüne başvurmuş. Banka müdür muavini Bahaattin – şimdi Palu’da ve belediye başkanı Necip Aslan ile adam kayırdıkları, gübreyi kapatıp karaborsa yaptıkları söylenmiş. Müfettişler gelmiş, sonunda hiçbir şey çıkmamış. Tepecik, Aralık Köyü’nün hakkı olan 25 ton tohumluk buğday toprakla hiç ilgisi olmayan üç kişiye verilmiş. Valiye yapılan müracaattan bir sonuç alınamamıştır.

Sonra tohumluğu necip aslan'la banka müdür muavini satmışlar – maaşı dışında hiçbir geliri olmayan Ziraat Bankası müdür muavini 150 bin liraya bir kamyon ve iki kat satın almıştır.

Hangi taraftan tutulursa tutulsun, bir bozukluk bir kokmuşluk ve bir yolsuzlukla karşılaşmaktasınız. İktidar bu durumu iyi bildiği için dikkatleri bilinçli bir biçimde başka tarafa çekmekte; yoğun bir “Kürtçülük” akımı olduğunu yaymaktadır. Oysa Kürtçülük yoktur. Olan kendi ana dilini kullanma hakkına sahip eşit vatandaş olma özlemidir ve ancak gerçek eşitlik şartlarında Türkiye halkının gerçek birliği ve kardeşliğinin inancıdır.

(Aralık Köyü muhtarı Ali Budak anlatıyor: “Bizim köyden Obalı köyüne giden bir çocuğu yoldan çeviriyorlar. Saat sabahın 4.30’u. hava sisli, alabildiğine soğuk. bizi evden çıkardılar. Beni köyün dışına götürüp, mahkûm ve silah olup olmadığını sordular. Kadınları camiye doldurdular. Bizi de bir araya topladılar. hepimizi aradılar. Köyü didik didik ettiler, hiç bir şey bulamadılar. Subaylar görmedi ama erler bizi dövdüler.”)

Bekir Cengiz yaşlı ve kulakları ağır işiten bir çerçi... Köylere incik boncuk satarak ekmek parası çıkarmağa çalışıyor. Yolda komandolar Bekir Cengiz’i görüyorlar, ‘dur’ diyorlar. Bekir Cengiz duymuyor ve yoluna devam ediyor. Hızlanarak yetişiyorlar. ve Bekir Cengiz’i feci bir şekilde dövüyorlar.

Molla Feyyat köyünde herkesin toprağı var. Kköyün ağası olmadığından “hükümet kapısı”nda itibarı yok, koruyucusu yok. Komandolar köylüleri bir araya toplarlar, köyü ararlar. Hiçbir şey bulamayınca başlarlar köylüleri dövmeye. “Niye silahınız yok” diye. Bir köylü “silahın olsa bir türlü olmasa bir türlü” diyordu. Ddiđeri ise “adamların gayesi seni dövmek ister silahın olsun, ister olmasın.”

Mezrakebir Köyü’nde de köy imamına kimde silah olduğunu soruyorlar. İmam bilmediğini, bilse de zaten ‘söylemeyeceğini, bir din adamına ispiyonculuk yakışmadığını söylüyor. Bunun üzerine köylüleri dereye götürüp çamura yatırıyorlar. Yatmayanları da zorla yatırıp sırtında tepiniyorlar.

Bunlar birkaç örnek. Bismil’de bunlardan dahi kötü, daha akla hayale sığmaz işkenceler yapılmıştır. Bunları yapanlar bu memleketin askerleri, yaptırانlar da emperyalizmin işbirlikçileri ve toprak ağaları. İşkence yapılanlar ise ülkemizin halkı. Birinci milli kurtuluş savaşı’nda Fransız ve İtalyan kurşunlarına karşı koyanlarla onların çocukları... Emperyalizmi silah zoruyla ülkemizden söküp atan Mustafa Kemal’in çetecileriyle, onların çocukları.

Silvan’da

Korit’e üç kere baskın yapılıyor. I. ve II. seferlerinde köylüler tüm dışarı çıkarıldıktan sonra erkekleri bir yere, kadınları bir yere topluyorlar. Sonra köyde arama yapılıyor. Didik didik ediliyor köy. Komandolar zaten birkaç aydan beri eşkıyaları ve ağaların kiralık katillerini kovalamayı bırakıp bu işle uğraştıklarından durumu çok iyi idare etmektedirler. Hiçbir şey bulamayınca küplere biniyorlar. Yaşlıları ayırmamak kaydıyla bütün erkeklere yat-kalk-sürün emirleriyle işkence ediliyor. Köylüleri tepeye çıkararak dereye doğru yuvarlıyorlar. Dereye gelindikten sonra tepeye doğru marş marşla

koşturuyorlar. Geride kalan ihtiyarlar dövülüyor, küfrediliyor. III. sefer göçebeler de arandıktan sonra tekrar köye geliniyor. Yolda sığırtmaca rastlayan komandolar “ulan niye eşkiya besliyorsunuz” deyince, sığırtmaç; “hiç bir şeyden haberim yok, ben hep dışarıdayım” cevabını veriyor. Bunun üzerine sığırtmaç İbrahim’i falakaya yatırarak işkence ediyorlar. Sığırtmacın bacakları mosmordu, ayaklarının altı kabarıp çatlamıştı ve on gün sığırtmaç yatağından kalkamamış, ayağının üstüne basamamıştı.

Veysitaulya’da köylüler hiçbir şey demediler. Çocuklardan biri dövüldüklerini söyleyince “yok öyle bir şey” dediler ve çocuğu kovalamaya başladılar.

Silvan’ın merkezinde 8 Nisan 1970 günü sabah saat üç sıralarında 3 bine yakın jandarma, komando birlikleri, altı helikopter ve topçu keşif uçaklarının desteğiyle etrafı kuşattılar. Görenler sanki bir düşman kalesi muhasara altına alınmış da düşürülecekmiş sanırdı. Gürültüden uyanıp evinden çıkan herkesi istisnasız belli bir toplanma yerine götürüyorlar. Toplanma yerleri tekel işletmesi meydanı, çala korte, Şador’un yukarı kısmı idi. Olup bitenleri öğrenmek için başını dışarı çıkaran herkes dipçiklenerek bu toplanma yerlerine getirildi. Toplanma yerlerinde halka sürün, yat, kalk, yuvarlan emirleriyle toplu halde işkence edildi. Ve halkı sırt üstü, yüzükoyun yere yatırarak üzerlerinde tepiniyorlar, gülüşüyorlardı. Bu durumdan haberdar edilen Mehdi Zana tekel işletmesi yanındaki toplama yerine gider, fakat Zana da aynı işleme tabi tutulur. Bu işkencelerin en şiddetlisi Şador’un yukarı kısmındaki toplama yerinde olur.

Saat dokuz sıralarında kaymakamlığa müracaat edilir, -şimdi Köyceğiz kaymakamı- kaymakam işkence yapılmadığını, yalan söylediklerini beyan edince, Abdülkerim Ceylan kaymakamı olay yerine davet eder. Bunun üzerine kaymakam, “öyleyse gidin, bildiğiniz yere şikâyet edin” der. Sonra güya Abdülkerim Ceylan makamında kendisine hakaret etti diye nezarete alınır. Polis Abdülkerim Ceylan’ı bir süre karakolda alıkoyar. Aynı anda Feridun tepesi semtinde evler aranarak halka sürekli işkence yapılır. Arama ve işkence saat 17’ye kadar devam eder.

Emperyalizm işbirlikçi patron ağa mütegalibe ittifakı somut olarak bu aramalar sırasında halkın gözü önüne seriliyor. Aramadan üç gün önce Diyarbakır valisi -ki şimdi kendisine emniyet genel müdürlüğü teklif edilmiştir- Silvan ağalarına haber yollar. Ağalar hemen Ankara’ya tatil yapmaya gelirler. Halk bu durumun farkında... Ayrıca Silvan’da arama ve işkence yalnız sur dışında yapılır. Sur içine dokunulmaz. buralar silvan zenginlerinin oturduğu yerlerdir.

Bu arama ve işkencelerin en korkunçları Derik, Eruh ve Siirt taraflarında yapılır. Ama buralardan hiç ses çıkmaz. Halk gün geçtikçe kabaran öfkesini içine hapseder. Ancak 8 Nisan’da Silvan’ın merkezi basılınca bazı kimselerin haberi olur.

(Örneğin Derik’te Rafşat köyü imamını cırılçıplak soyarlar. Tenasül uzvuna bir ip bağlayarak karısının eline tutuştururlar, bütün köyü dolaştırırlar. Sonra karısına işkence ederler. Köy imamı bu olaydan sonra kaçıp ortadan kaybolmuştur. Kimse nereye gittiğini bilmemektedir.)

Bir başka olay: Diyarbakır merkezine bağlı davudi köyünde arama yapılırken komandolar bir genci yatırıp korkunç bir şekilde döverler. Bu duruma

dayanamayan babası çocuğun üstüne atılır, “aman, onun yerine beni dövün” der. Başının arka kısmına indirilen bir dipçikle kafası yarılr. Buru köyü doğumlu Mehmet oğlu Dursun Yanardağ 60 yaşındaydı. 18.3.1970 tarihinde Diyarbakır tıp fakültesi hastanesine getirilir ve 22.3.1970’de beyin kanamasından ölür. Köylüler trafik kazasında öldü diyorlardı. Biz ısrar edince “yahu diriltecek misiniz? öldü işte” dediler.

Bunlar bizim gözleyebildiğimiz birkaç olay. daha bunlar gibi, bunlardan kötü binlercesi yapılmakta doğu ve Güneydoğu Anadolu’da. bunlar özünde emperyalizmin “böl ve hükmet” politikasının tezahürleridir. Ülkemizin emperyalizmden, işbirlikçileri ve toprak ağalarından temizlenip halkımızın kurtuluşunu ve mutluluğunu istiyorsak bu olayları dikkatle izlemek, doğu sorununu bilimsel bir açıdan, gerçek yurtseverlik açısından ortaya koymak zorundayız. Doğu’da yüzyıllardır Türk halkıyla kader birliği yapmış, düşmana karşı omuz omuza dövüşmüş bir Kürt halkı var. bu halkın Türk halkı gibi çözümlenmemiş binlerce sorunu ortada duruyor. Ağa baskısı, açlık, zulüm, işbirlikçi iktidarın terörü doğu’da kol geziyor.

Bir yandan da emperyalizm orta doğu’da planını hızla tatbik, etmekte... Halkların arasına düşmanlık sokup emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesini bölmeye, arkadan hançerlemeye çalışmaktadır. İşte durumun can alıcı noktası burası... Türkiye devrimcileri uyanık davranıp bu oyunu şimdiden bozmaya çalışmazlarsa ilerde çok büyük açmazlara düşebilirler.

Doğu sorunu ancak devrimci yoldan çözüme bağlanabilir. Bu devrimci iktidar uğruna Türk ve Kürt devrimciler, bütün yurtseverler omuz omuza çalışmalıdırlar. Halkların var olan gerçek kardeşliği pekiştirilmeli, baş düşman emperyalizme karşı mücadele edilmeli ve uyanık olunmalıdır. Tek doğru yol budur. Yoksa hangi saflarda olursa olsun burjuva şovenizmine düşmek, emperyalizmin oyununa gelmektir, bölücülüktür."

Aydınlık Sosyalist Dergi -Mayıs 1970-sayı 19)

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
Genel Komite Üyesi Hüseyin Cevahir

Partimizin Önderi Mahir Çayan ise Ocak 1971 tarihli ASD'ye Açık Mektup Başlıklı Yazısının sonlarına doğru UKKTH ilişkin şunları ifade etmektedir ve şu satırlarla tamamlamaktadır.

(Biz bu meseleyi ayrı bir yazıda etraflı bir şekilde ortaya koyacağız. Bu kısa açık mektubun amacı bu olmadığı için bu meseleye burada girmiyoruz. M.Ç)

Milliyetçilik meselesine gelince

Mihri Belli arkadaşına göre, "devrimci milliyetçilikle" proleter enternasyonalizmi çelişmez. Ve "devrimci milliyetçi" olduğunu söyleyen Mihri Belli arkadaşına göre sosyalistler koyu milliyetçilerdir. Çünkü, "milliyetçiliğin azı enternasyonalizmden kişiyi uzaklaştırır".

Mihri Belli, sosyalistlerin milliyetçi değil, yurtsever olduklarını, nasyonalizm ile enternasyonalizmin birbirine tamamen zıt iki kavram olduğunu bilmiyor mu? Biliyor elbette. Fakat Mihri Belli'nin küçük-burjuva radikalizmine bel bağlayan tutumu, proleter devrimcilikten tavize hatta, literatüre "proleter milliyetçiliği" katkısıyla tahrife kadar uzanmaktadır.

Bütün bunların temelinde "milliyetçi devrimci" küçük-burjuva radikallerine proleter devrimcilerin kendilerinden pek farklı olmadıklarını, temelde devrimci milliyetçi olduklarını ima ederek, şirin gözükmeye yatmaktadır. Mihri Belli'nin aynı şirin gözükmeye gayretlerini milli meselede de görmekteyiz.

Mihri Belli'ye göre, Türkiye'deki milli meselenin her zaman ve her şart altında tek bir çözüm yolu vardır; Kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek formül vardır; o da, meseleyi şartlar ne olursa olsun, misak-i milli sınırları içinde ele almak gerekir.

Oysa bu görüş, temelden yanlış ve anti-sosyalist bir görüştür. Bilindiği gibi, devrimci proletarya milli meseleyi ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı

altında ele alır. Biz, ulusların kendi kaderini tayin hakkının ışığı altında diyoruz ki: "Her şart altında, her zaman meseleyi misak-ı milli sınırları içinde ele almak gerekir veya kürt emekçi halkının çıkarlarıyla bağdaşan tek çözüm yolu ayrılma hakkının kullanılmasıdır" diyen görüşler yanlıştır. Bu görüşlerin sahipleri, her iki tarafın burjuva ve küçük-burjuva milliyetçi unsurlarıdır. Oysa, devrimci proletarya, meseleyi diyalektik bir tarzda ele alır. Yani, ulusların kendi kaderini tayin etme hakkının öngördüğü ayrılma, özerklik, federasyon vs. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman geçerli olabileceğini açıkça ortaya koyar. (Biz bu meseleyi ayrı bir yazıda etraflı bir şekilde ortaya koyacağız. Bu kısa açık mektubun amacı bu olmadığı için bu meseleye burada girmiyoruz.)

Mihri Belli'nin proleter enternasyonalimini zedeleyen bu milliyetçi görüşlerinin temelinde yukarıda da belirttiğimiz gibi, devrim anlayışı ve çalışma tarzındaki reformist görüşlerinden dolayı "milliyetçi devrimcilere" yani küçük-burjuva devrimcilerine bel bağlama ve taviz verme eğilimleri yatmaktadır.

WWW.THKP-C.COM

THKP-C@2018